

Datum behandeling in collegevergadering 27 oktober 2025	Datum behandeling in commissievergadering 18 november 2025	Datum behandeling in raadsvergadering 27 november 2025	Portefeuillehouder H.M. Spil
Raadsnummer 69	Status Openbaar		

Titel

Raadsvoorstel afschaffen Reinigingsrecht Ouder-Amstel 2026

Voorgesteld besluit

1. Het Reinigingsrecht per 1-7-2026 af te schaffen en de betreffende verordening in te trekken;
2. Het college te verzoeken betrokken bedrijven en uitvoeringsinstanties tijdig te informeren.

Publiekssamenvatting

De gemeente mag onder strenge voorwaarden ook bedrijfsafval inzamelen, als dit het algemeen belang dient. Bedrijven betalen dan "reinigingsrecht". In Ouder-Amstel wordt het algemeen belang onvoldoende gediend: van de ongeveer 5000 bedrijven betalen slechts 71 reinigingsrecht, en slechts de helft daarvan gebruikt de gemeentelijke dienst. Het beleid is daardoor niet effectief en niet gerechtvaardigd.

De gemeente moet kunnen aantonen dat het aan de voorwaarden voldoet. Dat vraagt om een goede administratie. Dat is duur en kost veel tijd, terwijl de inwoners van de gemeente daar geen voordeel bij hebben. De manier van inzamelen maakt het bovendien lastig om betrouwbare gegevens te verzamelen. Daardoor is het moeilijk om aan de wettelijke eisen te voldoen.

De gemeente is niet verplicht om deze dienst aan te bieden. Ondernemers hebben genoeg andere mogelijkheden om hun afval tegen een goede prijs te laten ophalen. Verpakkingsafval kan zelfs gratis en gescheiden worden ingezameld.

Geheimhouding

N.v.t.

Aanleiding

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval. Inwoners betalen hiervoor "afvalstoffenheffing". Voor bedrijfsafval geldt deze zorgplicht niet. Toch biedt Ouder-Amstel via het reinigingsrecht (afvalstoffenheffing voor bedrijven) een beperkt aantal bedrijven toegang tot de inzameling van huishoudelijk afval via ondergrondse containers. Deze 'retributie' (service) is juridisch toegestaan, mits aan strikte voorwaarden wordt voldaan. Dit komt doordat de gemeente als overheid toetreedt tot de markt voor bedrijfsafvalinzameling. De Wet Markt en Overheid stelt hierbij vier voorwaarden:

- kostendekkendheid,
- geen winstoogmerk,
- levering van een concrete dienst in ruil voor de belasting (hier: reinigingsrecht),

- sprake van aantoonbaar algemeen belang (zoals het terugdringen van verkeersbewegingen in het centrum).

Het reinigingsrecht is bedoeld voor bedrijven met afval dat qua omvang en samenstelling lijkt op huishoudelijk afval. Een kleine groep bedrijven betaalt het reinigingsrecht, waarvan ongeveer de helft actief de afvalpas gebruikt. Sommige ondernemers betalen zonder daadwerkelijk afval aan te bieden. Tegelijkertijd gebruiken bedrijven met typisch bedrijfsafval — zoals horeca of medische praktijken — de ondergrondse containers.

Voorliggend het voorstel om het reinigingsrecht per 01-07-2026 af te schaffen. Dit sluit aan bij het college uitvoeringsprogramma en beleidsplan Duurzaamheid vanwege het stimuleren van beter scheiden van afval bij bedrijven en communicatie via de BIZ en winkeliersvereniging.

Argumenten

Geen aantoonbaar algemeen belang

71 van de circa 5000 geregistreerde bedrijven maakt gebruik van het reinigingsrecht. Deze groep is te klein en te veel verspreid over de gemeente om te kunnen spreken van een algemeen belang zoals hierboven toegelicht. Bovendien is het beleid niet doeltreffend genoeg: criteria en regels ontbreken om afval te weren dat niet lijkt op huishoudelijk afval. Voor bedrijven zijn er alternatieven op de particuliere markt waarbij de kosten lager zijn ten opzichte van het gemeentelijke tarief. Dit geldt zeker voor verpakkingsmateriaal dat zij gratis kunnen laten ophalen via Afval Goed Geregeld. Het aangeboden verpakkingsmateriaal (glas en plastic verpakkingen) wordt brongescheiden ingezameld, dat levert milieuwinst op.

Efficiëntere inzet van middelen

Vanuit regionaal verband (Metropoolregio Amsterdam) wordt onderzocht hoe bedrijfsafval efficiënter en op duurzamere wijze kan worden ingezameld. De gemeente is hiervoor niet de aangewezen partij. Daarnaast vereist het reinigingsrecht een aparte administratie, kostentoerekening en jaarlijkse controle. Dit levert onevenredig veel werk op voor een kleine doelgroep, gaat ten koste van beschikbare tijd en middelen voor inwoners, en is daarmee relatief kostbaar beleid.

Zuiverder samenstelling van huishoudelijk afval

Het bedrijfsafval wordt gemengd met huishoudelijk afval ingezameld via de ondergrondse containers. Controle op samenstelling en omvang van het bedrijfsafval is hierdoor niet uitvoerbaar. Het gevolg is dat bedrijven afval kunnen aanbieden dat niet in de ondergrondse containers thuis hoort (denk aan medisch afval). Dit brengt risico's met zich mee voor de verwerking van het afval.

Risico's en overige aandachtspunten

Impact op kleine ondernemers

Voor sommige ondernemers biedt het reinigingsrecht een laagdrempelige oplossing. Dit betreft een kleine groep. Voor deze kleine groep kan afschaffing echter leiden tot onbegrip of zelfs bijplaatsingen. Dit wordt ondervangen door heldere communicatie, ondersteuning en een overgangstermijn tot aan medio 2026.

Financiële aspecten

Er zijn geen investeringen of initiële uitgaven vereist, of financiële middelen nodig, om dit besluit uit te voeren. De opbrengsten van het reinigingsrecht, maar ook de kosten voor de inzameling van afval van bedrijven zullen komen te vervallen. Wat betreft de opbrengsten gaat het om circa € 21.000. De kosten zijn moeilijk in te schatten, maar zullen vanwege de kostendekkendheid van het systeem ongeveer gelijk aan de opbrengsten zijn.

Juridische grondslag

- De juridische grondslag voor het heffen van reinigingsrecht ligt in de Wet Milieubeheer artikel 15:33 en Gemeentewet artikel 229.
- Gemeentelijke inzameling van bedrijfsafval is een economische activiteit onder de Wet Markt en Overheid, wat integrale kostendoorberekening en marktconforme tarieven vereist.
- De gemeente mag deze service aanbieden, maar moet dan aantonen dat het tarief klopt en dat het algemeen belang ermee gediend is, met feiten onderbouwd. Ook moet de regeling voldoen aan algemene rechtsbeginselen, zoals het gelijkheidsbeginsel en rechtvaardigheidsprincipes.

Duurzaamheid

Het afschaffen van het reinigingsrecht draagt op de volgende manieren bij aan het verlagen van de hoeveelheid restafval en het beter scheiden van grondstoffen:

Stimuleren van betere recycling door de private markt.

Het reinigingsrecht is primair gericht op restafval en niet op afvalscheiding. De particuliere markt voor bedrijfsafval is dat doorgaans wel. Verpakkingsmateriaal kan voor bedrijven gratis en brongescheiden worden opgehaald. Brongescheiden plastic kan beter worden gerecycled, dit leidt dus tot milieuwinst.

Duidelijkere afvalstromen en gegevens.

Het beëindigen van het combineren van bedrijfsafval met huishoudelijk afval leidt tot een duidelijker onderscheid tussen de twee, wat resulteert in betrouwbaardere inzamelgegevens.

Participatie

Het is essentieel om een duidelijke uitleg en verwijzing te bieden via gerichte en bijtijds opgezette communicatie. Dit helpt om knelpunten en zorgen tijdig te signaleren en op die manier draagvlak te creëren en ongewenste situaties te voorkomen, zowel voor het ondernemersklimaat als voor de leefomgeving.

De accounthouder bedrijven werkzaam bij de gemeente gaat om deze reden ook langs bij bedrijven die gebruik maken van het reinigingsrecht. Deze gesprekken worden deels samen met de portefeuillehouder gevoerd. De gesprekken kunnen input geven om de communicatie en ondersteuning voor de bedrijven vorm te geven.

Communicatie

De doelgroep wordt op de hoogte gesteld met een informatiebrief (bijlage 1). Een tweede golf informatie volgt in het voorjaar, deze wordt afgestemd op de doelgroep (na gesprekken met de doelgroep door de accounthouder en de portefeuillehouder). De informatie wordt verspreid via winkeliersverenigingen, digitale kanalen en een informatiebrief. De raad kan hierover worden geïnformeerd.

Realisatie en vervolg

1. Na het nemen van het besluit kunnen de betrokken bedrijven direct worden geïnformeerd (bijlage 1), eveneens als de Uitvoeringsinstantie (gemeentebelastingen Amstelland).
2. De Verordening afvalstoffenheffing moet tijdig worden aangepast.
3. In het voorjaar volgt een tweede brief ter ondersteuning bij het afsluiten van een contract.

Bijlagen

1. Eerste informatiebrief naar ondernemers over de afschaffing van het reinigingsrecht.